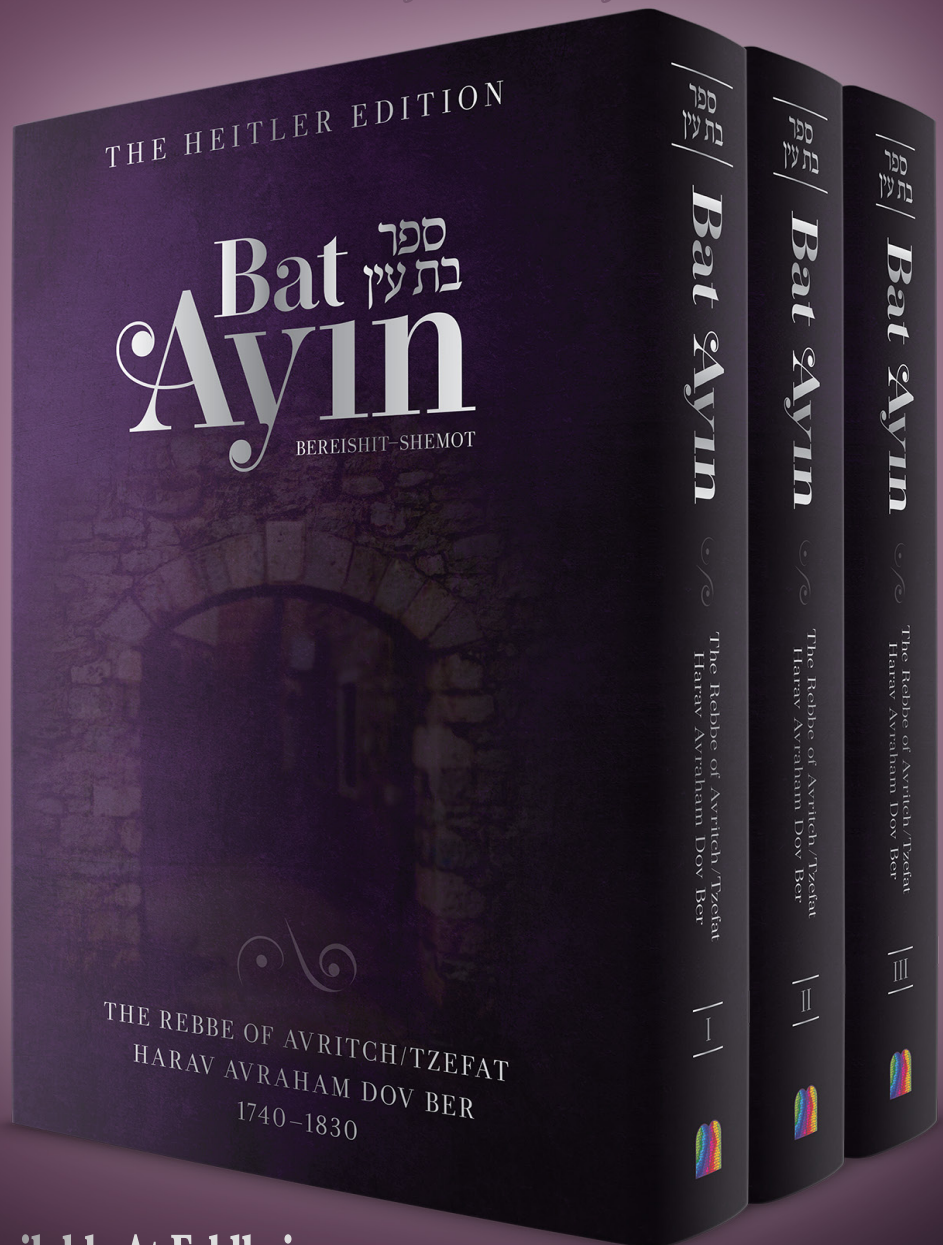

The best gift FOR YOUR CHAVRUSA; FREIND; OR RABBI

Now Available At Feldheim
Visit: www.feldheim.com

ספר בת עין

דְּרוּשֵׁים לְפָרֶשֶׁת דְּבָרִים

אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל
יִשְׂרָאֵל וְגו'. וַיֵּשׁ לְדִקְדֹק שְׁלֹכְאוֹרָה
אֵינוֹ מוֹכֵן שְׁקוֹל שֶׁל אִישׁ אֶחָד יִהְיֶה
נִשְׁמָע לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּיָחִיד. וְשִׁמְעָתִי מִחֲמִי
זֶה"ה עַל פֶּסוּק 'בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן' שְׁמִרוּמֵז
בּוֹ מֵאֲמַר חֲזו"ל מְלַמֵּד שֶׁהַשְׂכִּינָה מְדַבֶּרֶת

א. עיין זוה"ק ח"ג רלב, א ברע"מ: מיד דשמעו מלין רבי שמעון וכל חברייה, אמרו בריך אלהא דזכינא למשמע מלין, מההוא דאתקרי רבן של נביאים, רבן דחכמים, רבן דמלאכי השרת, דקודשא בריך הוא ושכינתיה מדבר על פומי, וכתב על ידוי רזין אלין, דלא אשתמעו כוונתייהו ממתן תורה ועד כען. ועיין עוד זוה"ק ח"ג ז, א: בגין דכתיב (שמות כ, טז) 'ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים', ועל דא 'משה ידבר והאלהים יענו', בגין דלא אשתכח מלה באורייתא מפומא דמשה בלחודי. ודא הוא דאוקמוה, קללות שבמשנה תורה, משה מפי עצמו אמר,

Shabbat and Eretz Yisrael enable people to have a connection with the Shechinah.

אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְגו'.

"These are the words that Moshe spoke to all of B'nei Yisrael on the other side of the Jordan River..." (Devarim 1:1)

וַיֵּשׁ לְדִקְדֹק שְׁלֹכְאוֹרָה אֵינוֹ מוֹכֵן שְׁקוֹל שֶׁל
אִישׁ אֶחָד יִהְיֶה נִשְׁמָע לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּיָחִיד.

One must wonder how a person's voice could be heard by the entire Jewish nation at once? Throughout Sefer Devarim Moshe addresses the entire Jewish nation. The Bat Ayin wonders how it was possible for Moshe's voice to be heard by all of the people.

וְשִׁמְעָתִי מִחֲמִי זֶה"ה עַל פֶּסוּק 'בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן'
שְׁמִרוּמֵז בּוֹ מֵאֲמַר חֲזו"ל מְלַמֵּד שֶׁהַשְׂכִּינָה
מְדַבֶּרֶת מִתּוֹךְ גְּרוֹנוֹ שֶׁל מֹשֶׁה,

I heard from my father-in-law, Reb Nosson Natta zt'l, the Rav of Avritzh, that the words "on the other side of the Jordan" (בעבר הירדן), stated in this pasuk, allude to Chazal's lesson that the Shechinah would speak from Moshe's throat.

הָרִי"שׁ הוּא אוֹת שׁ, אַחֵר הֵד' הוּא אוֹת ה', אַחֵר הֵנ' הוּא נו"ן אַחֶרֶת. וְזֶהוּ הֶרְמִז׃ שְׁמֹשֶׁה דִּיבֵר עִם בְּחִינַת שְׂכִינָה שְׁנִקְרָא עֶבֶר הִירְדֵן כִּנ"ל, עַד כָּאן דְּבָרָיו ז"ל.

מִתּוֹךְ גִּרְוֹנוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וּמְרוֹמֵז בְּעֶבֶר הִירְדֵן, הֵינּוּ שְׁהֲאוֹתִיּוֹת שֶׁהֵם אַחֲרֵי אוֹתִיּוֹת יֶרֶדֶן הֵם אוֹתִיּוֹת שְׂכִינָה, הֵינּוּ אַחֵר אוֹת יו"ד מִמֶּלֶת יֶרֶדֶן הוּא כ', אַחֵר

מעצמו לא תנינן, אלא מפי עצמו, הללו מפי הגבורה, והללו מפי עצמו, מפי ההוא קול דאחיד ביה, דאקרי הכי ושפיר מלה.

ומְרוֹמֵז בְּעֶבֶר הִירְדֵן, הֵינּוּ שְׁהֲאוֹתִיּוֹת שֶׁהֵם אַחֲרֵי אוֹתִיּוֹת יֶרֶדֶן הֵם אוֹתִיּוֹת שְׂכִינָה,

This idea is hinted to in the expression (which can also be interpreted as "the letters after since every letter in the aleph bet that comes **after the letters** יֶרֶדֶן **spells the word** שְׂכִינָה (Hashem's presence)).

The Bat Ayin shows how the letters after שְׂכִינָה יֶרֶדֶן spell

הֵינּוּ אַחֵר אוֹת יו"ד מִמֶּלֶת יֶרֶדֶן הוּא כ', אַחֵר הָרִי"שׁ הוּא אוֹת שׁ, אַחֵר הֵד' הוּא אוֹת ה', אַחֵר הֵנ' הוּא נו"ן אַחֶרֶת.

For after the letter ' (of יֶרֶדֶן) comes the letter ' (in שְׂכִינָה); after the ' (of שְׂכִינָה) comes the letter ' (of שְׂכִינָה) is ' (of שְׂכִינָה) and after the ' (of יֶרֶדֶן) is another ' (of שְׂכִינָה) (because there are two letters in the alefbeis). These letters spell שְׂכִינָה .

וְזֶהוּ הֶרְמִז׃ שְׁמֹשֶׁה דִּיבֵר עִם בְּחִינַת שְׂכִינָה שְׁנִקְרָא עֶבֶר הִירְדֵן כִּנ"ל, עַד כָּאן דְּבָרָיו ז"ל.

This hints to us that Moshe spoke with the element of the Shechinah, referred to as "עבר הירדן". These

are the words of my father in law, of blessed memory. The *pasuk*, therefore, should not only be read as "these are the words that Moshe spoke to all of B'nei Yisrael on the other side of the Jordan River," but rather "These are the words that Moshe spoke through the Shechinah (Divine Presence)." The word "Shechinah" is hinted to in the phrase "on the other side of the Jordan" (עבר הירדן) as we explained above. The *Shechinah* spoke through Moshe's throat and, therefore, Moshe's voice could be heard to the entire nation.

Moshe Rabbeinu received his connection to the Shechinah through Shabbat.

וְהִנֵּה בְּחִינַת שֶׁבֶת הִיא הַנִּקּוּדָה הַפְּנִימִית שֶׁל כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, הֵינּוּ שָׁבוּ בְּשֶׁבֶת הוּא הַשְּׂרָאֵת הַשְּׂכִינָה לְהַשְׁפִּיעַ לְכָל יְמֵי הַחֹל,

Shabbat is the nekuda hp'nimit (the innermost point and essence) of the week because the Shechinah resides within Shabbat, which shares holiness with all of the days of the week.

ובחינת ירושלים ובית המקדש וקודש הקדשים הוא הנקודה הפנימית לארץ ישראל שבו השקאת השכינה להשפיע קדושה לכל העולם, וישראל המה הנקודה הפנימית של כל האומות.

והנה בחינת שבת היא הנקודה הפנימית של כל ימי השבוע, היינו שבו בשבת הוא השקאת השכינה להשפיע לכל ימי החול, וכן ארץ ישראל היא הנקודה הפנימית של כל העולם,

ב. וראה עוד מה שהרחיב רבינו בפרשת בראשית ד"ה בראשית ברא (הב'): וכן בפרטיות, גם בעולם הזה עצמו יש בו מדרגות גבוה מעל גבוה, כגון בבחינת ימים יש בהם בחינת שבת שהוא יום מקודש משאר ימים, לכן יש בו יותר בחינת דין, ומדקדקין בו יותר על כל הדברים הנעשים בו בכל הדין, וממנו נמשך בחינת קדושה לכל שאר ימי החול. ומרומז במלת בראשית ירא שבת (תיקו"ז ה, ב) היינו שברייאת העולם היה בבחינת גבוה מעל גבוה (קהלת ה, ז) כמו בחינת שבת וימי החול כנ"ל. גם מלת שב"ת גימטריא שמ"ם ואר"ץ י"ה, מרמז כנ"ל שבחינת שמים בחינת יו"ד מאיר בבחינת ארץ שהוא בחינת ה"א, וכן שבת מאיר לבחינת חול כנ"ל. וכן בבחינת מקומות בזה העולם יש גם כן גבוה מעל גבוה, היינו בחינת חוצה לארץ מקבל בחינת קדושה מבחינת ארץ ישראל, וגבוה מזה בחינת ירושלים ובחינת מקדש עד בחינת קדשי הקדשים, וכל שיש בו יותר בחינת קדושה יש בו יותר בחינת דין, וממשיך אור וקדושה לתחתון ממנה.

וכן ארץ ישראל היא הנקודה הפנימית של כל העולם.

Similarly, Eretz Yisrael is the innermost point of the entire world.

ובחינת ירושלים ובית המקדש וקודש הקדשים הוא הנקודה הפנימית לארץ ישראל שבו השקאת השכינה להשפיע קדושה לכל העולם.

Furthermore, **Yerushalayim, the Beit Hamikdash, and the Kodesh Hakodashim are the innermost point of Eretz Yisrael in which the Shechinah resides and from which Hashem bestows holiness to the entire world.**

וישראל המה הנקודה הפנימית של כל האומות.

Finally, the Jewish nation is the innermost point of all nations.

We have now established that the innermost point of the week is Shabbat, the innermost point of the world is Eretz Yisrael, the innermost point of Eretz Yisrael is the Beit Hamikdash, the innermost point of the Beit Hamikdash is the holy of holies, and the innermost point of the world's nations is the Jewish nation.

ובעבור אלו הנקודות היתה עיקר בריאת העולם, כמאמר בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית (ויק"ר לו, ד), שישראל ישמרו את השבת ויקבלו השקאת השכינה.

The primary purpose for the world's creation was the aforementioned points. This is like Chazal (Vayikra Rabbah 36:4) state regarding the Torah's first word regarding the Torah's first word ("In the beginning"): The world was created for the Jewish people,

ובעבור אלו הנקודות היתה עיקר בריאת העולם, כמאמר בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית (ויק"ר לו, ד), שישאל ישמרו את השבת ויקבלו השקנת השכינה. ולכן נאסרו ט"ל מלאכות המשכן בשבת, כי עיקר בנין המשכן

הוא בשביל השקנת השכינה, ובשבת ממילא בלא בנין המשכן יש בו השקנת השכינה. ומזה הפסוק דרשו רבותינו ז"ל (שבת ע.) איסור הט"ל מלאכות בשבת, מפסוק (שמות לה, א) 'אלה הדברים' כידוע.

ג. במדרש שם: א"ר ברכיה שמים וארץ לא נבראו אלא בזכות ישראל, דכתיב (בראשית א, א) 'בראשית ברא אלהים', ואין ראשית אלא ישראל שנאמר (ירמיה ב, ג) 'קדש ישראל לה' ראשית תבואתה'.

ד. בגמ' שם: לפי שנאמר 'ויקהל משה את כל עדת בני ישראל אלה הדברים וגו' ששת ימים תעשה מלאכה', דברים, הדברים, אלה הדברים, אלו שלשים ותשע מלאכות שנאמרו למשה בסיני

כי עיקר בנין המשכן הוא בשביל השקנת השכינה, ובשבת ממילא בלא בנין המשכן יש בו השקנת השכינה.

The primary purpose for building the Mishkan was to make a place for the Shechinah to reside. On Shabbat the Shechinah resides even without building the Mishkan because the *Shechinah* always resides within Shabbat. Therefore, it wasn't necessary to build the Mishkan on Shabbat.

The Bat Ayin begins to explain the pasuk of the parashah with which we began:

ומזה הפסוק דרשו רבותינו ז"ל (שבת ע.) איסור הט"ל מלאכות בשבת, מפסוק (שמות לה, א) 'אלה הדברים' כידוע.

Chazal (Shabbat 70a) derive the thirty-nine forbidden melachot of Shabbat from the expression (Shemot 35:1) "these are the things that Hashem commanded

the *who are referred to as* ראשית (the "first"). This means that the world was created so **the Jewish people should keep Shabbat and receive the residence of the Shechinah.** The *Shechinah* resides within Shabbat and in Eretz Yisrael and, therefore, the Jewish people who observe Shabbat and live in Eretz Yisrael are the one's within which the *Shechinah* dwells. The Bat Ayin teaches us here that the world was created for the Jewish people to keep Shabbat and, as a result, to have a connection to the *Shechinah*.

ולכן נאסרו ט"ל מלאכות המשכן בשבת,

This explains why the thirty-nine melachot of the Mishkan were forbidden on Shabbat. Rashi (*Shemot* 31:13) states, "Although you are rushing and swift to do the work [of building the Mishkan], Shabbat should not be desecrated..." The explanation is as follows:

וְהָיָה שְׁאֵר הַנְּבִיאִים הָיוּ צִרִיכִים לְקַדּוֹשֵׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דְּוָקָא שְׁבוּ הַשְּׁרָאָת הַשְּׂכִינָה, אֲבָל מֹשֶׁה הִתְנַבֵּא בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן, שְׁאִינוּ כְּמוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה בּוֹ בְּחִינַת הַשְּׁרָאָת הַשְּׂכִינָה עַל יְדֵי שִׁבְתָּ לְבָד. וְזֶהוּ מְרוּמָז בְּפָסוּק 'אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן, הֵינּוּ בְּכַח 'אֵלֶּה

[דברים משמע תרי, ה' לרבות חד, הרי שלשה, אלה בגמטריא שלשים ושש, הרי שלשים ותשע, רש"י]. ומרמז רבינו שפסוק דידן 'אלה הדברים' מרמז לשבת, כבפסוק 'אלה הדברים' שבפרשת ויקהל שממנו למדו חז"ל איסור ל"ט מלאכות..

ה. עיין עוד מש"כ רבינו לעיל פר' מטות מסעי ד"ה וידבר משה: וכן כשנכנסו ישראל בבחינת קדושה בארץ ישראל, נתקדשה ארץ ישראל בגודל קדושה על ידי ישראל, שהיה להם שמירת המלכות פה כנ"ל. והנביאים שהתנבאו בארץ ישראל המקום היה מסייעם, כידוע (זוה"ק ח"א פה, א). לכן לא התנבאו אלא בכה (ספרי מטות א), פירוש כה הוא לשון דמיון, שהיה דומה הקדושה למה שהיה מקודם ע"י ישראל, כי הנביא לא חדש שום דבר באותו המקום, שהמקום היה מקודש מקודם, הוסיף עליהם משה והתנבא בזה הדבר (שם), מרמז לבחינת התחדשות, כי זה הדבר משמע זה הדבר אשר נעשה עתה בשעה הזאת, היינו שבאותה שעה הוציא הקליפות מהמדבר, ונתקדש המקום מסעי בני ישראל, והתנבא בגודל הקדושה, וכח הזה לא היה אלא במשה.

you to do...for six days work may be done, but the seventh day must be holy for you..."), **as is known**. The Gemara's derivation is as follows: אלה is the *gematriya* of thirty-six. The word *דברים* is plural and indicates two things. The extra ה' at the beginning of *דברים* refers to one more. Altogether, there is a reference to 36 plus 2 plus 1, which is the thirty-nine *melachot* of Shabbat. Therefore, when the pasuk says "these are the things that Hashem commanded you to do (in order to construct the mishkan)" and then immediately afterwards informs us that we must abstain from such constructive activity on Shabbat, it is hinting to us that there are thirty-nine various forms of activity that are prohibited on Shabbat.

Moshe merited to receive the Shechinah through the power of Shabbat

וְהָיָה שְׁאֵר הַנְּבִיאִים הָיוּ צִרִיכִים לְקַדּוֹשֵׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דְּוָקָא שְׁבוּ הַשְּׁרָאָת הַשְּׂכִינָה,

All of the other prophets, aside from Moshe, needed the holiness of Eretz Yisrael to attain prophecy because the *Shechinah* resides within Eretz Yisrael.

אֲבָל מֹשֶׁה הִתְנַבֵּא בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן, שְׁאִינוּ כְּמוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה בּוֹ בְּחִינַת הַשְּׁרָאָת הַשְּׂכִינָה עַל יְדֵי שִׁבְתָּ לְבָד.

However, Moshe prophesized on the other side of the Jordan River, which is unlike Eretz Yisrael since the Shechina does not reside there. Therefore, Moshe received the

הדברים', פירוש בכתחנת שבת המרומוז באלה הדברים כנ"ל, בכתחנת זה דבר משה אל כל ישראל ביוחד, ונשמע קולו לכולם על ידי השפעת השכינה שהיה בו. 'בעבר הירדן', היינו

אף על פי שעדיין לא היה בארץ ישראל כמו שאר הנביאים, מכל מקום היה בו השפעת השכינה מחמת בחינת שבת, שנוקה לבחינת קדושת שבת כן יהי רצון אמן.

Shechinah solely through Shabbat.

וזהו מרומז בפסוק 'אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן',

These ideas are alluded in the אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל **pasuk** (These are the words that Moshe said to the entire Jewish nation on the other side of the Jordan River). The expression אלה הדברים (these are the words / things), which introduces Moshe's speech on the other side of the Jordan, is identical to the expression that the Torah uses in Sefer Shemot to allude to the thirty-nine activities that are prohibited on Shabbat. This indicates that Moshe was able to convey his words to the entire nation at one time through the power of the Shechinah, which he merited to receive through Shabbat since the Shechinah "resides" during Shabbat.

היינו בכח 'אלה הדברים', פירוש בכח בחינת שבת המרומוז באלה הדברים כנ"ל, בכח זה

'דבר משה אל כל ישראל ביוחד, ונשמע קולו לכולם על ידי השפעת השכינה שהיה בו.

This means that through the power of "אלה הדברים", which refers to the merit of Shabbat, Moshe was able to speak to the entire Jewish nation at once. His voice was heard because the *Shechinah* resided in him, as a result of Shabbat.

'בעבר הירדן', היינו אף על פי שעדיין לא היה בארץ ישראל כמו שאר הנביאים, מכל מקום היה בו השפעת השכינה מחמת בחינת שבת,

The expression "on the other side of the Jordan River" teaches us that although Moshe was not in Eretz Yisrael like the other prophets, he was never the less able to prophesize because the *Shechinah* resided within him due to the merit of Shabbat.

שנוקה לבחינת קדושת שבת כן יהי רצון אמן.

May we merit the holiness of Shabbat. Somay it be His will.

Summary: The Jewish nation has a connection to the Shechinah through Eretz Yisrael and Shabbat because the Shechinah resides within both and it is specifically the Jewish nation who is meant to observe Shabbat and dwell in Eretz Yisrael. Unlike most prophets, who received their prophecy and connection to the Shechinah through Eretz Yisrael and Shabbat, Moshe received his prophecy solely through the merit of Shabbat since he never entered Eretz Yisrael. Due to the Shechinah that resided within Moshe, his voice was heard by the entire Jewish nation. This is indicated by the expression אלה הדברים, which alludes to the merit of Shabbat, and is followed by the words אשר דבר משה אל כל ישראל, that Moshe spoke to the entire Jewish nation.

Finally, the expression בעבר הירדן (on the other side of the Jordan River) indicates that Moshe was able to project his words to the entire nation because of the power of the Shechina that dwelled within him. This is because the letters of the aleph bet that follow each letter of the word ירדן spell out the word Shechinah. בעבר הירדן also emphasizes that Moshe never entered Eretz Yisrael and, therefore, his prophecy was solely from the merit of Shabbat. This analysis teaches us about the significance of both Eretz Yisrael and Shabbat, in which the Divine Presence is felt. Connecting ourselves to Eretz Yisrael by living in the land and Shabbat through scrupulously observing its laws gives us a connection to the Divine Presence.